

Трибуна вітчизняного українського слова на вітчизняній американській землі

Адреса
Редакції і Адміністрації:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
4-0807
УНЧ: HEnderson 4-1016

ДЮІ НЕ КАНДИДУВАТИМЕ ЦІЄІ ОСЕНИ

СЕНАТОР АЙВС СТАРАТИМЕТЬСЯ ЗАЙНЯТИ ЙОГО СТАНОВИЩЕ

Нью-Йорк, Н. Й. — У промові через телевізійні й радіо-станції губернатор Томас Дюї заявив, що під час найближчих виборів восени цього року він не кандидує на губернаторство. Він сказав, що хоче відійти до приватного життя. «Після довгого роздумування, казав Дюї, я вирішив, що прийшов час, щоб я відійшов до приватного життя. Я не буду кандидує на жадне публічне становище восени». Коментатори звертають увагу на те, що Дюї відмовився кандидує цією осеню, і витягають висновок, що він міг би ще третій раз кандидує на президента ЗДА в 1956 році, якщо б Айзенгавер не хотів другий раз кандидує. Відмова Дюї кандидує четвертий раз на становищі губернатора має великий вплив на політику обох партій. Республіканці поставлять найсильнішого, після Дюї, свого кандидата, сенатора Ірвінга М. Айвса, який заявив, що він погодиться кандидує, якщо Дюї відмовиться кандидує восени. Демократи думають, що мають тепер найбільший шанс на те, щоб здобути губернаторське становище в Нью-Йоркському штеті, бо проти Дюї їхні можливості вибрати демократичного губернатора були дуже малі. У своїй промові Дюї заявив, що він не прийняв би становища державного секретаря, коли б Джон Фостер Доллес думав про кандидує на цього становища, як про не надто відповідальне. Дюї заявив, що він не прийняв би цього становища, як про не надто відповідальне. Дюї заявив, що він не прийняв би цього становища, як про не надто відповідальне.

Губернатор Т. Е. Дюї

бернатора під час найближчих виборів. Сенатор Айвс випрождає чотирьох років тісно співпрацював із губернатором Дюї і має великі шанси перемогти як кандидат на губернаторство в найближчому штеті в ЗДА. Губернатор Дюї у своїй промові говорив про свої осяги на становищі губернатора. На першому місці він згадує ті закони, які скасували всі расові й релігійні упередження в цьому штеті. Називає Дюї і ті свої заслуги, які йому вдалося досягнути для добра робітництва. Тут він згадував про організацію Сейтворт Школи для робітничих і промислових відносин, яка існує при Корнелл університеті. Називав губернатор і те, що йому вдалося зробити на полі розвитку шкільництва, народного здоров'я і рільництва. Він підкреслював і ту обставину, що в Нью-Йоркському штеті найменше, порівняно з іншими, число безробітних. «Ми започаткували, казав Дюї, систему допомоги хворим та забезпечення тим, які втрачають працю». Свою промову закінчив Дюї подякою за підтримку населення, яке допомагало йому здійснювати його плани. «Я глибоко вдячний, казав Дюї, за те, що ви дали мені можливість служити вам».

Здоровий стан президента задовільний
Денвер, Колорадо. — Періодичні лікарські оглядини виявили, що президент Айзенгавер здоровий, хоч він тепер більше працює і внаслідок того дещо більше змучений. Особистий лікар президента генерал майор Говард М. С. Снайдер порадив президенту, щоб він під час фєрїй менше працював та зберігав енергію і рівновагу духа на майбутнє, коли почне

нормальну працю в Вашингтоні. Один із приятелів президента заявив, що Айзенгавер цього року більше переймається подіями, а це некорисливо впливає на його здоров'я. Особистий лікар президента генерал майор Говард М. С. Снайдер порадив президенту, щоб він під час фєрїй менше працював та зберігав енергію і рівновагу духа на майбутнє, коли почне

Бранує фахівців для „війни на потиск пальцем“

Нью-Йорк, Н. Й. — Голова Відділу психології при Американському Психологічному Товаристві Джей В. Дюллей заявив на 62-річній конференції цього товариства, що „війна на потиск пальцем“ с такою складною, що ЗДА стоять перед поважним браком фахівців у цій ділянці. Він сказав, що „чи ми цього хочемо чи не хочемо, все ж таки перебуваємо в стані війни“. І хоч те тільки „холодна війна“, але вона викликає таке напруження нервів і таку конкуренцію в технологічній ділянці, що від витривалості в цій війні залежить майбутнє західної цивілізації. Атомова зброя, дефензива і офензива, вимагає фахово вишколених людей. Сьогодні від військових старшин вимагається, крім попередніх знань, ще й високого технічного вишколу, щоб не бути залежним від цивільних фахівців. Королівський час військової служби не дозволяє військовикам опанувати, крім чисто військових знань, ще й технологічну сторону ведення модерної атомової війни, яка ведеється „на потиск пальцем“ — з далекої віддалі. Дюллей домагався, щоб військову службу зробили привабливою для старшин і воїнів, які радо залишилися б при війську на довгий, від обов'язкових років, час, і могли б опанувати також і технічну сторону модерної війни.

Злагіднення закону МекНаррана-Волтера

Вашингтон. — Перша значна зміна в імміграційному законі МекНаррана-Волтера настала тоді, коли президент Айзенгавер підписав закон про деякі його злагіднення. Досі імміграційний закон МекНаррана-Волтера забороняв приїзд усім тим кандидатам на іммігрантів до ЗДА, які були судово карані навіть за незначні провини. Наприклад, не дозволено одній особі на в'їзд до ЗДА за те, що вона під час голоду в Німеччині викрала була буханець хліба, а інший за те, що не звернула харчових карток до міської управи. Щоб такі особи могли приїхати до ЗДА, треба було окремого закону для кожної з них. Тепер ці нові іммігранти, якщо тільки не матимуть інших перешкод, зможуть приїхати до ЗДА. Після підписання цього закону президент Айзенгавер заявив, що тепер можуть приїхати до цієї країни і ті особи, які, поповнивши маловажні злочини в Німеччині або Австрії і були за це судово карані.

Айзенгавер проти расового упередження при прийманні до праці

Вашингтон. — Президент Айзенгавер і віце-президент Річард М. Ніксон закликають підприємців і провідників організаційного робітництва до допомоги урядові боритися проти расового упередження при прийманні на працю кольорових робітників. Комітет для укладання урядових контрактів видав під протекторатом президента Айзенгавера брошуру накладом у 500,000 примірників, в якій говориться про шкідливість расової сегрегації. В цій брошурі підкреслюється такі два пункти: 1. Промислова сила ЗДА зростає, і тому треба використовувати всі робітничі сили. 2. В холодній психологічній війні Америка очолює вільний світ проти комунізму і тому її обов'язком є вийти з рук комуністичних законів, що в ЗДА існує расове переслідування кольорових робітників. Віце-президент Ніксон вислав листи до всіх підприємств, які мають урядові контракти, пригадуючи їм, що в цих контрактах є клявуза про заборону не допускати кольорових робітників до праці.

Релігійні повідники закликають партії до чесної виборчої кампанії

Нью-Йорк, Н. Й. — Шість крайових релігійних провідників вислали залик до обох голів Крайових Партійних Комітетів — Стіфена П. Мічелла і Ліонарда В. Голла, в якому просять їх видати декларацію про те, що виборча кампанія треба вести без расового й релігійного упередження. Релігійні провідники пропонують скласти окремі громадські комітети, які в кожній місцевості дбали б про те, щоб виборча кампанія велася без жадних упереджень. Між цими шістьма провідниками є представники Протестантської Синодальної Церкви, Католицької Дієцезії з Кензас Сіті, рабін д-р Юл. Марк, та світські релігійні діячі цих самих віровізнань. Група цих релігійних провідників пригадає партійним організаціям, що під час виборів 1952 року видали були голови крайових партійних комітетів подібні заклики проти расової сегрегації.

ЧАША УНС — НАГОРОДА ДЛЯ СПОРТОВЦІВ

Чаша, яку уфудував Український Народний Союз українськом першуві копаного м'яча ЗДА. Кандидатами на цю почесу є УАСТ „Леві“ Шкіаго та УСК Нью Йорк, які вже відбули перші з фінальних змагань у Шкіаго. Перемогли „Леві“ з рахунком 3:1. Друга зустріч у Нью Йорку в дні 12 вересня вирішить остаточно переможеця — чемпіона, якого буде святочно вручена ця чаша.

У Пакистані скасовано доперішній зичай іздати літам боком вулиці і заведено іду правим боком. Прем'єр Магомет Алі, повідомляючи про це у свої щотижневій радіопромові, пригадав, що тільки в Англії з ті послостями, за вибитком Цейлону, Канади і Бурмі, та ще в Швеції іздати літам боком, а в усіх країнах Європи, Середнього та Далеккого Сходу і всього американського континенту іздати правим боком.

ЗДА, ФРАНЦІЯ І НІМЕЧЧИНА ЩЕ НЕ ЗГОДИЛИСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В ЛОНДОНІ

Лондон. — В половині дня, в понеділок 13-го, — мада початися у Лондоні важлива конференція 9-ти держав Заходу для заступлення Європейської Оборонної Спільноти, що її відкинув французький парламент, іншою формою співпраці Заходу. В цій конференції учасність ЗДА, Англія, Канада і 6 держав, учасників недавної Брюссельської конференції, себто Франція, Італія, Західна Німеччина, Бельгія, Голландія і Люксембург. Тому, що 21 ч. м. починається в Нью Йорку сесія Генеральної Ассамблеї, конференція в Лондоні мусить закінчитися до того часу. Вона підготувала б справу на засідання Ради НАТО, що її скликання зажадала Америка негайно після того злочасного рішення французького парламенту. На Лондонській конференції ЗДА й Англія, які до того часу устійнять власне спільне становище, — мають запропонувати формулу признання Західній Німеччині повної суверенності і дозволу на озброєння в межах 12-ти дивізій, як це передбачував пакт Європейської Оборонної Спільноти. Як-що Франція противилася би тоді ЗДА й Англії мають бути доведеними до відкинення до Західної Німеччини політику незалежну від французької апробати. Між Бонні і Парижем нема все ще ніяких розмов, однак канцлер Аденауер буди то здас собі справу, що без і проти волі Франції та з Советами на Сході — Західна Німеччина не може мати суверенності і армії. Як повідомляє американська преса, німці і частинно американці рахують, що уряд Мендєс-Франса не вдержитися до угоди у Франції і з наступним урядом легше буде переговорювати. — Мендєс-Франс хоче раніш упевнитися, що він не буде ізолюваний так, як у Брюсселі. Трудність у тому, що Англія не хоче формального союзу з континентальними державами, а Франція не хоче допустити Німеччини до НАТО. В останній хвилині Західна Німеччина робить тепер труднощі, у залежності своє становище від позиції ЗДА. Долес ще не рішився, чи краще відбутися спершу конференцію 9-ти держав, чи повної Ради НАТО.

Комінформ видає комуністам нові накази

Відень. — Комуністи у всьому світі дістали новий наказ від керівного Московського Комінформу, — повідомляють із Відня, куди найширше доходить нове число урядового в Румунії офіційного органу Комінформу. В останньому числі головним гаслом є — боротьба проти комуністичного Заходу творити оборонний блок на Далекому Сході і тримати далеко Японію від американських впливів. Японія і Південна Азія набрали в очах Москви тієї самої важливості, як Західна Німеччина та Європейська Оборонна Спільнота. Орган Комінформу надивачайно похвально висловлюється про „славу комуністичну партію Франції“, який вдалося провалити у французькому парламенті пакт Європейської Оборонної Спільноти. Однак, мовляв, ЗДА задумують використати Японію для своїх дальшох військових планів, і тому той самі заходи, які проти Європейської Оборонної Спільноти, треба вжити й проти озброєння Японії.

Етлі оголошує свої враження з подорожі

Гонг Конг. — Колишній прем'єр англійського уряду за правління Партії Праці, Клемент Етлі, почав друкувати через пресову агенцію Юнайтед Фічер Синдікейт серію статей-споминів із своєї тількищо відбуті подорожі по комуністичних країнах. У першій із цих статей Етлі описує враження, що його зробила на нього Москва, якої він не бачив 18 років. Він стверджує, що країна однієї мешканців міста, особливо у жінок, і більше товарів у крамничках, хоч поганенького сорту і малого вартості. Зверстає увагу на будування монументальних будівель, які мають імпонувати сірому союзовому громадянину, і одночасно на мізерні мешкальні доми, при чому наводить паралелю, що таке саме в СРСР. Етлі довго розмовляв з Мікояном, хоч „швидко зрозумів, що не можна знати з ним спільної підстави для розмови“. Погляди його у Мікояна на демократію, мовляв, цілком протилежні. Плинувши про свої враження про новий будинок совєтського „парламенту“, Етлі стверджує: „Це місце, до якого наряд приходить не на те, щоб дискутувати, а щоб дискусії виказати“. Просто не можна уявити собі, щоб міг піднятися голос опозиції“.

Призначено нового командувача британської фльоти

Лондон. — Адмірала сера Гю Грентгема призначено командувачем британської Середземноморської фльоти і водночас головним командувачем усіх збройних сил НАТО в середземноморському басейні. Передбачають, що його попередник, лорд Мавнтбаттен, має стати першим морським лордом, — почесний титул, що його мав його батько в першій світовій війні. Він мусів зректися того титулу під натиском ворожої антиімперської опінії, тому, що під Мавнтбаттенів — нісасейні. Передбачають, що його попередник, лорд Мавнтбаттен, має стати першим морським лордом, — почесний титул, що його мав його батько в першій світовій війні.

Зростають кошти прожитку в Канаді

Оттава, Канада. — Статистичне Бюро повідомляє, що ціни на споживчі товари в липні цього року підскочили, дійшовши до показника 117, найвишого від січня 1952 року. Це вже третій з черги місяць, в якому зростають кошти прожитку. На таку вагу вартість підскочила були ціни на споживчі товари в жовтні 1951 року, коли вони подорожчали в одному місяці на чотири п'яті одного пункта.

Відзначення о. мітрата А. Малиновського

Лондонська „Українська Пунка“ повідомляє, що Папа Пий XII іменував Генерального Вікарія Апостольського Візитатора у Великій Британії отця мітрата Александра Малиновського „воім доміном пралатом. Отець містрат Малиновський був віце-ректором Духовної Академії у Львові, під час другої світової війни Апостольським Візитатором для Лемківщини в Сяноці, а коли поляки виселили українське населення на Схід, він при допомозі УПА перейшов до Американської зони Німеччини, звідки був іменований Генеральним Вікарієм на Велику Британію.

ДОСЯГНЕНО ПОВНЕ ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ АЗІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ

Маніла, Філіппіни. — Представники вісьмох країн досягли тут повне порозуміння в справі віденно-східного азійського оборонного пакту, що мав бути підписаний вже в середині після полудня. Останні труднощі та розбіжності думок у справі того договору усунуто на інтенсивних нарадах дипломатичних представників З'єднаних Держав, Британії, Пакистану, Франції, Австралії, Нової Зеландії, Сіаму та Філіппін упродовж вітїрка. Розбіжності полагоджено компромісово, але кінцевий текст оборонного договору для тїєї найбільш загроженої країни розізнати від того початкового проєкту, що його вніс який З'єднаних Держав та який був базою переговорів. З'єднані Держави компромісно погодилися, щоб в тексті договору оминати твердження, що він відноситься тільки до комуністичної загрози. До кінцевого оформлення залишилась ще тільки клявуза, що істотного змісту принципу самовизначення та незалежності, яку піддержували теж ЗДА, але проти якої мали свої застереження Британія, Філіппіни і Австралія. В загальному договорі постановляється: полагоджувати міжнародних непорозуміннь мирним шляхом; співпрацю та взаємну допомогу для збільшення можливостей відбиття збройну атаку та ліквідувати підтримку активності у внутрі країні; співпрацю для збільшення господарської стабільності і соціального добробуту між договірними країнами; кожна договірна країна реагуватиме на збройний напад проти всіх або однієї з них „згідно з її конституційним процесом“, а на випадок нападу всі договірні країни негайно порозуміються щодо акції, яка повинна бути поведена для спільної оборони; договір встановлює в тїй спільну Раду, яка в кожній хвилині може зійтись на нараду; окремою клявузою постановлено, що договір не порушує права і зобов'язань, які має кожна з договірних країн на підставі чартєру ООН; всі договірні країни можуть одноклосно запросити або й прийняти участь у договорі інших країн. Кінцеві два розділи постановляють, що договір залишиться в силі на необмежений час та що офіційною мовою договору є англійська мова. Загально вважається, що підписання договору буде великою перемогою американської дипломатії та особисто великим успіхом президента Айзенгавера і державного секретаря Доллеса.

ЗДА передають Раді Безпеки справу знищення американського літака

Об'єднані Нації. — Постійний представник З'єднаних Держав при Об'єднаних Націях, посол Роберт Лодж, звернувся до д-ра Франціса Урутті, нинішнього голови Ради Безпеки, щоб він скликав Раду для розгляду справи про напад двох совєтських військових літаків на американський літак над Японським морем. Лодж заявив, що він жадає розглянути порушення Москвою права про недоторальність міжнародних вод, над якими со-вієтський літак, без ніякої провонації з боку американського літака, без попередження обстріляв і збив його в море. Деякі члени залоги цього літака втрутались, але один так згинув. Як виходить із повідомлення секретаріату лєтуства, американський літак почав був відстрілюватися, але вже заплив, бо він падав вниз. Це перечеить ноті державного секретаріату, висланій до Москви, в якій сказано, що літак ЗДА не віддав жадного стрїлу.

Національно-китайські літаки бомбардують узбережжя Китаю

Тайпєй. — Національно-китайські бомбардувальники і військові кораблі бомбардували порт Амой на комуналістському суходолі, віддаленим на 7 миль від двох малих островів Кімої, що були в п'ятницю минулого тижня предметом бомбардування з боку комуністичної надбережної артилерії. Це, мовляв, була перша відплата акція за бомбардування Кімої, коли агітували були два американські старшини. Операція тривала 6 годин. Вогонь був зосереджений головню на кількох сотнях поромів і ба-тареях, що їх комуністи могли б використати для рейду чи висадки на Формозі. — Водночас продовжується холодна війна між обома режими: комуністичний режим закликає Формозу летючими, в яких заповнюють швидко „визволення“ її з-під влади Чіанг Кай-шека, а національно-китайська пропаганда закликає до виступу проти червоного Китаю. Англійська преса, як консервативна, так і робітничка, закликає З'єднані Держави заборонити національним китайцям робити виступи проти комуністичного суходолу та прокувати комуністів. „Час визволення Китаю ще не прийшов“ — заявляє англійська преса.

В СВІТІ

Московська „Правда“ перерахувала, за прийнятим звичаєм, правду комїтє головною, твердить, що віденно-східний азійський пакт, запропонований Америкою, має за задані „знищити сили, які борються за мир, свободу і незалежність народів Азії“.

У Швейцарії вилетів із рейсу літак біля містечка Роріх. Пілота осіб згинуло, а коло 50 важко і легко поранених.

Генерал де Кастріє, оборонний Дієцесу, звільнений з комуністичного полону в останньому дні німичи полонених французів твердить, що комуністи багатьох полонених безправно затримали (— скупд, але не втратив бадьорості. Його тримали ізолюванням, при чому спершу поводитись з ним грубо, але від часу підписання перемир'я краще.

Генерал Андрей Гречко, командувач совєтських окупаційних військ у Східному Берліні, склав куртуазію візиту англійському генералові Рочарду Гейлу в англійській зоні Німеччини.

Один із пасажирів голландського літака KLM, що бі-

ля Ірландського узбережжя упав в море (при чому згинуло, як ми вже повідомляли, 28 осіб), тримався понад дві години за рештки плаваючого літака. Побачивши рятуючий гелікоптер і моторові човни, що наспівали йому на допомогу, він крикнув „Слава Богу“, звільнившись ослабленої плавачі і пішов на дно. Його призначив 11-літній Мішель Фонтен сідлу у кошику обсерваційного балона, що стояв у посісності його батьків у Франції. Ратом сильний вітер зрівняв ланку і балон швидко піднявся вгору і зник у жмєрах. Сталось це на очах батьків, які в розпачі закликали поліцію і звернулися телефонічно до командування лєтуства, щоб вони прийшли з допомогою дитині. Тим часом балон полився з-за змар, за якийсь час облизався і приземлився за 20 миль від того місця, з якого зрівнявся вгору. Хлопчик цілий і здоровий виліз із кошика.

Генерал Галліш, шеф об'єднаного штабу японських збройних сил, відлітає з Японії до ЗДА на розмови в Пентагоні і однокласичний об'їзд Америки.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA: SUBSCRIPTION RATES:
 На рік \$10.00 One year \$10.00
 На пів року 5.25 Six months 5.25
 На три місяці 2.75 Three months 2.75

В Державі Свободи і закордонно: Foreign and Jersey City Rates:
 На рік \$12.00 One year \$12.00
 На пів року 6.50 Six months 6.50
 На три місяці 3.50 Three months 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІСТОТНЕ І МРИЛИВЕ

„Америка втратила провід у світі“, пише колумніст Джордж Е. Сокольскі. Він вважає Женевську конференцію першим головним ударом по закордонній політиці ЗДА, а провал Європейської Оборонної Спільноти в Франції — другим і рішальним.

Коли б навіть було так, як пише Сокольскі, то все таки вільний світ другого провідника не має. До того ж, хто другий міг би зайняти місце З'єднаних Держав? Тому треба рахуватися з тим обставинами, що З'єднані Держави мусять залишатися у провіді вільного світу навіть і тоді, коли б вони самі всіма способами від цього відмовлялись. Іншого виходу нема, якщо думати про майбутнє вільного світу з вірою, що він зрештою таки перемає. Як так, то треба не тільки Америці розуміти політику вільних країн та народів, що їх силу вона розбудовує і скріплює, чи тих невольних народів, що сподіваються від Америки та вільного світу визволення, але й вільним та поневоленим народам старатися зрозуміти принципи та методи американської політики.

Американський нарід, цілком певно, за повне визволення усіх поневолених країн та народів. Цілком певно є за те саме і президент Айсенгавер і секретар стейту Доллес. Але ті їхні почування, з якими вони явно виступають, належать радше до мрії, ніж до практичної політики. Ми чули, наприклад, як розумно й справедливо говорив про українській визвольній змаганні секретар внутрішніх справ Чемпен на бенкеті під час останнього загального з'їзду Українського Конгресового Комітету. Він тоді сказав про український нарід та його правду безсумнівно те, що відчував. Але його промова не була перевірною в тому місці, яке заважає у таких справах, себто в департаменті стейту. Чемпен, американець на високому урядовому становищі, дійсно й з широго серця побажав, щоб здійснилися мрії українського народу, з яким він симпатизує. В подібний спосіб висловлюються часто й інші урядові особи в таких справах інших народів. Приблизно так само треба ставитися навіть і до таких речей, як „політика визволення“, якою наробив багато галасу сам Доллес. Бо, не зважаючи на те, що підняв під час президентських виборів людина, яка потім сама очолює департамент стейту, ця політика таки не стала політикою цього департаменту. Серед двох спорів, чи „політика визволення“ практична і здійсненна, почали її визнавати, згодом тільки як „нову моту“, а вкінці цілком за неї забули. А скільки націй приєднували поневолені народи до цієї політики, так, начеб вона була вже справжньою політикою департаменту стейту!

Не так то легко визнавати у тих справах. От президент Південної Кореї, д-р Рі, десятки років прожив в Америці, а проте дався взяти на „гарні слова“ під час свого недавнього походу в Вашингтоні. Промовляючи в Конгресі, він говорив про „політику визволення“ та „відплату“ в такий спосіб, начеб це вже була політика департаменту стейту. Конгрес привітав Рі сердечно і гучно оплескував все те, що відносилось до визволення та об'єднання Кореї. Але, по за тими симпатіями, Рі не дістав того, про що йому найбільше ходило. Не дістав просто тому, що це означало б нову війну, а Америка такої війни не хоче і її не почне. Як пише Джеймс Рестон, Рі прислухався голосам дуже визначних сенаторів, генералів та адміралів, які були за більш „агресивну політику“ у відношенні до червоних тоталітаристів та імперіалістів, але не хотів брати під увагу того, що рішальним чинником в цих справах хтось інший і що на чолі держав стоїть справді військова людина, яка перебула дві світові війни і живав усіх засобів, щоб не допустити до третьої. „Це дуже небезпечне постукування“, — пише Рестон, — коли хто судить Америку з того, що Вашингтон говорить, а не з того, як Вашингтон діє“. Так є, що різні народи можуть у своїй боротьбі з комуністичними режимами багато дечого домогтися і багато зискати у Вашингтоні. Кінець тому є, однак, тоді, коли їхні домагання однозначні з вірою...

Такий є теперішній стан політики департаменту стейту, не зважаючи на гостре напруження між ЗДА і ССР та червоним Китаєм.

ЛІДЕР АМЕРИКАНСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ

Майже напередодні голосування в французькому парламенті над долею Європейської Оборонної Спільноти вислав Адлей Е. Стівенсон, провідник Демократичної партії в Америці, листа до французького прем'єра П'єра Мендеса-Франса з попередженнями, що З'єднані Держави у цій справі одностайні, не зважаючи на двопартійність американської політики у внутрішніх справах. Президент Айсенгавер висловив свою радість з цього приводу, а преса, як американська, так і світова, ствердила, що в закордонній політиці американські партії виступають солідарно.

Саме в тому часі появлявся в пресі критика на нову книжку, що вийшла з-під пера Стівенсона, п. з. „Заклик до величності“, яка дала критикам притокку висловити свій погляд не тільки на роль Стівенсона, як лідера Демократичної партії, але й на його особистий талант. Так, Роско Дроммонд, відомий рецензент на Стівенсонову книжку в літературній додатку республіканського часопису „Н. Н. Геральд Трибун“, вже в самому заголовку пише, що „Адлей Стівенсон — це конструктивний лідер лівальної опозиції“. У самій статті критик пише, що це „професійний політик, який, як партія суперечна особистість, цілком ужиточна... Як переможений демократичний кандидат на становище президента, Стівенсон поширює в народі розуміння холодної війни і допомагає адміністрації, яку він намагався перемогти, — не криком, а конструктивними завагами... Після прочитання книжки „Заклик до величності“ стас очевидним, що Стівенсон і адміністрація Айсенавера дуже зближені щодо метод, способів і цілей, які ЗДА мусять мати на оці, щоб стримати агресію і поведсти націю вперед у дальшому змаганні за здійснення вищих суспільних і політичних вимог світу“.

Критик книжки Стівенсона в щоденнику „Н. П. Таймс“, Джеймс Рестон, пригадує, що в такому історичному моменті, як теперішній, політичні провідники мусять „держати язик за зубами“, і тому вільному світові бракує тепер незалежного лідера, який мав би талант і енергію промовляти й писати по-англійському... Однак Адлей Стівенсон — це виком — каже Рестон — „Він полюбив на крайовій сцені саме у відповідному віці життя і в часі, коли політичне суперництво в його партії було незначне. Він має свою філософію і вмис писати“.

Коли хто тільки застановився над прикметами провідника Демократичної партії та його найновішими політичними потягненнями, той мусить мимоміст поставити собі питання: як це можливо, щоб людина з таким характером, могла стати на чолі опозиції проти популярного тепер президента з метою довести до перемоги Демократичну партію над Республіканською, речником і лідером якої є Айсенгавер?

Цю справу розуміє добре і сам Стівенсон. Ідучи втертим шляхом американської опозиції, Демократична партія має під час виборчої кампанії завдання переконати виборців, що Республіканська партія, яка є тепер при владі, не справді надій американського населення, і що вона „наробила помилок, які не то що не втримали Америки на давній висоті, але ще й може спричинили втрату престижу“. Завдання тут важче, що потребує фінансових засобів, а як відомо, Республіканська партія — це партія багатіїв і для втримання себе при владі не поспішає у витратах на агітацію.

Так, як Айсенгавер, вичислюючи тиждень тому заслуги теперішньої адміністрації, не дуже звертає увагу на заслуги самої Республіканської партії, а більше заслуг приписав цілому Конгресові, так і лідер демократичної опозиції дуже обережний у своїй тактиці, щоб своєю критикою не шкодити Америці закордонно і не послабити своєї партії, кидуючи в її ім'я необгрунтовані закиди на адресу чи то президента, чи його адміністрації. Коли тиждень тому 40 демократичних кандидатів на членів Конгресу зібралися на нараду в Су-Фоллс, у стейті Саут-Дакота, і гостро критикували складені Айсенгавером закон про підтримку фермерів гнучкими, але не постійними субсидіями на їхні продукти, — Стівенсон не заявив на сто відсотків за такою критикою, кажучи, що користі з повної постійної субсидії непевні. Зате Стівенсон у своїй промові на конференції Міжнародного Братства Електричних Робітників у Шікаго не завагався всією силою натиснути на адміністрацію Айсенгавера за несповнення обіцянки в справі зміни робітничого закону Тейт-Гартлі. Цю тему розвивали самі робітничі організації, які з традиції підтримують демократів при виборах.

Коли ж треба було відповісти на промову президента Айсенгавера, в якій він вичисляв заслуги адміністрації, то до відповідей дав демократичний сенатор із стейту Теннессі, Альберт Гор, який висловився через радіо промовою в ім'я своєї своєї партії з міста Денверу, у стейті Колорадо, де Айсенгавер перебуває на вакаціях. Промова не була напалася, бо була складена в формі оцінки спортової гри в бейсбол. Промовця ствердив, що на 830 замків палестрою Конгрес позначив м'яч тільки 54 рази, тобто на кожний удар треба було розмахнутися 64 рази. Такою самою мовою характеризував сен. Гор заслуги президента, кажучи, що він потрапив удари м'яч лише кілька разів правильно, бо решта ударів була „нечиста“.

Уже сама промова, що нагадувала спортову гру, і фактичний опис перемоги при бітві м'яч, вказують на високі розуміння партійної політики на американському терені. Однак, якщо йде про справжню критику заслуг республіканської адміністрації під керівництвом президента Айсенгавера, то демократичний сенатор доводив, що республіканська політика позначилася „слабосильністю, боязливостю й хитаніями“, а не бо з кожного вузла з шляху на Харків. А скінчиться Довбас, — буде легше. Аби лише високочити на Кавказ!.. Та ж на Кавказі нечаче й німці й інші!

І справді. Змінюючи дрібні потаг, на другий день, увечері, приїхали аж до Ростова. Терпачі пересиділи акусь годинку під бомбами, що кидали маленькі зграї совєтських літаків на залізницю та на міст. Нарешті, переїхали вже й Дін і зупинилися в Батайську на цілу ніч.

Тут на всіх коліях стояли військові ешелони, і жаден не пішов цієї ночі. Ми цілу ніч не спали, мерзли, бо ніч була холодна, а ми одягнені по-літньому. Коли ж розвиднилось, прийшов начальник станції і вигнав нас з вагона. Обом ми були заборонені вугільним пилком, змерзли і голодні. Він показав рукою на широке поле і сказав: — Геть звідси негайно!..

На цьому місці мій слухач, наш випадковий подорожний, оти отепарний, симпатичний німець, знаєчача зчервонів, засовався на місці, прожогом кинувся до мене, вхопив за руки і почав прохати, щоб

СУМЕРК КОЛОНІАЛЬНОЇ ПОТУГИ ФРАНЦІЇ

Читач щоденної преси має завжди нахил спрощувати складні проблеми. Наприклад: читаючи про труднощі Франції в Індокитаї і про тамтешню восьмипічну війну, гасетний читач, та ще й м'якосердий приятель уярмленних народів, знаходить просту розв'язку: чому Франція пхалась туди і чому мерщій звинувачувати не забирається? Але так само, як ремствування на Францію, що вона утруднює створення сильного військово-політичного антисовєтського блоку наслідком своїх протинімецьких реваншизмів, так дуже поверховний підхід до розуміння психіки сучасного французького покоління, так само є великою кривдою для Франції осуджувати її лише тому, що колоніалізм у самому принципі є явищем аморальним. Історія світу не складалася за критеріями моралі. А що мало є у світі явищ, які були б цілком чорні або ідеально білі, то й історичне явище колоніалізму з своєю генезою, розвоюми тенденціями та наслідками — надзвичайно різноманітна проблема, що її неможливо розв'язувати виключно осудом та запереченням. Де ми були б сьогодні, якщо не було колонізації Америки? По нинішній день існує в Об'єднаних Націях Програма для малорозвинених країн. І нема сумніву, що такі мало- й недорозвинені суспільства, що існують у світі і не всі етнічні групи дозріли вже до рівня новітніх націй, не всі вони і їх країни дозріли до того, щоб мати власну самостійну державу, втримати її і вносити в світову коло народів свою пайку рідної культури. Від початку світу зобов'язував принцип еволюції — однаково як в біології, так і в соціології та історії. Кожна нація ралтовно приписує процес соціальних і національних рухів. Друга ж світова війна, приспівши процес розвитку націй в Азії й Африці та створивши умовини самобутнього існування цілого ряду залежних до того часу країн, викликала, крім того, велику кризу колоніалізму.

Мудрість англійців проявляється в тому, що вони самі вміють вичити історичний момент, в якому постає дилема: або самому добровільно зрестися свого колоніального володіння і з честю відійти, як прийняти, або боротися за заздальгиді програму справу з невільдильним вислідом, що колоніального володаря викинуть силою. І тому англійським „відважної та динамічного програми“, яку Айсенгавер проголосив під час передвиборчої кампанії два роки тому.

Якщо промова сенатора Гора була наперед цензурована лідером Демократичної партії Стівенсоном, — а про це нема сумніву, — то вона по-справжньому висловлює критиків Стівенсонові книжки, що це „професійний політик, який, як партія суперечна особистість, з цілком ужиточна“ в веденні демократичної кампанії проти політичного конкурента, хоч би й той міри, як президент Айсенгавер.

Ці надали самостійність Єгиптові, Індії, Бурмі, Цейлонові, а тепер добровільно евакуують Євраз. Трагічною помилкою Франції було те, що вона напору не зрозуміла, що з усамоствіненням Індії, Бурмі і Сіаму, країні із стародавньою культурою, неможливо втримати Індокитай без глибоких адміністративних реформ. Мендес-Франс виявляється державним діячем на ширшу мірку тому, що одним із перших його діл було по-летіти до Тунісу й задекларувати готовість Франції надати Тунісі широкі внутрішні самостійності. Але коли б, наприклад, Франція проголосила сьогодні повну державну самостійність у Марокко, евакувавши звідтам свої війська, адміністрацію і зликувавши більшість своїх підприємств, то — за одностайними голосами всіх знайомих тамтешніх відносин — настав би там період доволі швидкої громадянської війни і такої анархії, на якій бунітним світом розвивався б фінансовий Московський комунізм.

У зв'язку з Женевським договором про Індокитай висловився був якийсь тамтешній дипломат: в Індокитаї Франція спам'яталася через 5 хвилин після 12-го години, в Північній Африці з тепер 5 хвилин перед 12-ю, а в інших заморських посілоостях Франції — це три чверти на 12-ту. Заморські посілоості Франції охоплюють назгал все ще (вже після втрати Сирії), величезну територію 4,645,660 квадратних миль з населенням 77,750,000 людей (від цих даних треба б відрахувати кругло 60,000 кв. миль, себто половину В'єтнаму, і коло 11 мільйонів в'єтнамців, утрочених на користь комуністів). Франція сама зривається тепер своїх маленьких посілоостях на узбережжя Індії, разом 196 кв. миль і коло 350,000 мешканців. Великої ролі не грають французькі посілоості в Америці (Ст. П'єр і Мікелон, Гваделупа, Мартинік, Французька Гвіяна), разом величезною 66,097 кв. миль з понад півмільйонним населенням, — ані ж на Океані, де острови Нова Каледонія і ін. творять разом коло 10,000 кв. миль з населенням трохи більше як 160,000 душ. Але Франція в Африці — це 4,283,299 кв. миль з близько 50 мільйонами населення! Це такі країни, як Алжир, Марокко, Тунісія, Французька Західна Африка, Того і Камерун (формально обидві країни довірені Франції під адміністрацію Об'єднаних Націй), Середня Французька Африка, Мадагаскар, Сомалі — це країни з різною господарською вагістю і різними ступенями цивілізаційного розвитку, але водночас величезної ваги, як стратегічне, економічне, політичне і моральне заплілля колоніальної Франції.

Придбала Іх Франція не за власних згорі складеним планом і не завдяки заслугам державних мужів та генералів, як це здебільша було в Англії з її колоніями. Французькі заморські посілоості приєднували до Франції купці, моряки, місцеві адміністратори, які самі себе

ми не сердились. Бо служба ж, бо війна, бо диверсантська й партизанська. А польова військова жандармерія, якби зайшла нас у вагоні, застріляла б на місці...

Ми заспокоїли його, сказали, що не сердились, і я продовжував:

— Коли ми вийшли в поле, праворуч було видно чимале місто, — такий тепер нам пам'ятний Батайськ. А ліворуч, вздовж залізниці, простягався шлях через залізничний степ — на південь, на Кубань... Ну, ми й пішли, не оглядаючись.

Дорогою часом траплялись назустріч містечки, що померлих додому. Здебільша ростовські або батайські. Сподіваючись, прийшов начальник станції і вигнав нас з вагона. Обом ми були заборонені вугільним пилком, змерзли і голодні. Він показав рукою на широке поле і сказав: — Геть звідси негайно!..

На цьому місці мій слухач, наш випадковий подорожний, оти отепарний, симпатичний німець, знаєчача зчервонів, засовався на місці, прожогом кинувся до мене, вхопив за руки і почав прохати, щоб

ІДІЛІЧНА ПРОГУЛЯНКА З ІОСИПОМ КРУТІЄМ

Як виходило б з усього, що досі появилось в совєтській пресі у зв'язку з зникненням довголітнього емігранта Іосипа Крутіє, — цей 73-літній старець не був склещений більшовицькими агентами, а таки сам вийшов до Східної Німеччини, щоб „працювати на користь українського народу“. За цей час він устиг „написати“ велику статтю до „Радянської України“, дати довжелезне радіо інтерв'ю представителю совєтської преси і взагалі сполулятивати себе на цілий світ.

Але хто може ствердити, що Іосипа Крутіє не вивезли „на той бік“ насильно? МГБ до такої міри відосконалює свої методи „перевілювання“ своїх в'язнів і „перемішування“ їхніх мозків у своїх „інститутах експериментальної медицини“, що ніхто інтерв'ю совєтських журналістів і ніякі статті не переконують критично мислячу людину, що говорять і пишуть ці в'язні саме те, що думають.

Зовсім дивними виглядають останні згадки „прогресивного“ журналіста Степана Мадівача — дописувача до американських газет про іділічне життя Іосипа Крутіє в Києві, з яким цей журналіст мав особисту зустріч.

настановляли, місіонарі й приватні колоністи. Шойно вголом з'єднала усі ці посілоості з „материком“ в одну колоніальну імперію — великодержавницьку амбіцію, що її підтримувала військова сила. Під французьку колоніальну імперію вросла „зниз“, а не „згорі“. Почуття сильного духовного зв'язку французів з отими заморськими посілоостями зросло особливо під час другої світової війни, коли французький уряд на еміграції відбудував армію автохтонних своїх колоній, головую хоробрими берберійцями та сенегалійцями, а заморські посілоості Франції, головую Північна Африка, стали головними базами у стратегії західних „альянсів“. Духовний зв'язок втримували між французькою і її заморськими посілоостями могутній і подивугідний, з численними прикладами дійсного героїзму, французький місіонарський рух. Центральною точкою поразки Франції в Індокитаї і правдивою трагедією всього християнського світу є зречення Францією на користь міжнародного комунізму, що стоїть в Індокитаї під патронатом Мао Тсе-тунга, суцільної католицької провінції Тонкіну у В'єтнамі.

Нині Франція бореться за збереження свого міжконтинентального характеру, що робить її великодержавницькою потугою, і водночас збереження свого провідництва серед колоніальних країн Європи. Одно і друге загрожено, престиж Франції занепадає у її колоніальних посілоостях (втрата обличчя в Індокитаї) і на європейському континенті. У цій боротьбі вона виграє, коли пригадає собі гасла власної Великої Революції, забуті в гризні маленьких політиків і маленьких колоніальних експлуататорів.

Начальник зразу був погодився, але як глянув, що ми маємо перепустку на Харків, враз засмутився: — Не можна! Це ж протилежний бік!.. Просіть районного команданта, щоб дав нові перепустки, до Пятигорська. А я поставлю штампель для залізниці!..

На командантському подвір'ї великий рух. На величезних антах припадають військовики. Покрутаються, подогодять, що треба, їдуть далі... Крім головного командантського будинку, на подвір'ї стоїть декілька менших. Між ними сновигає весела черіда місцевих дітяч. Шось несуть, перетрутують і чистять. Куховарять, миють, перуть і

сумувати. І просто лускати насіння, вимостилиши вигідно надворі. Здавалось, що поїти своєю службою вдоволені.

ЩАСЛИВИЙ ПОРЯТУНОК

(Оповідання)

(2)

Доїхали не погано. Маршрутним товарним потягом, без пересадок. Лишилися усього чотири кілометри, бо зупинились ми на сортувальній станції, по другий бік Дніпра... І тут я перший раз помітив той жахливий ланис, що різною мене, не тов номек: „Для українців заборонено“. Написано було на залізничному виходу, і це було ще більш образливо... — Ідмо назад! — кажу я Галі, — бо я тут збожеволів або загину. Мені все ясно!..

Проте, дружина вмовила мене побачитися з сестрою, і ми поїхали до самого Дніпропетровська.

Ну, звісно, голод!.. На величезному Озерному базарі цілими людьми торгує немощними драмми. Машини кризяться у торбах з дате-

свині. А я здогадуюсь, що вам більшовицький також не краді. Я дещо чув від вашої сестри. Вам до Англії!.. Забирайтесь углиб Кавказу!..

— А як податись до Німеччини? — питаю.

— Не раджу, — каже, — там також натрапите на голод і знущання!

Другого дня я познайомився трохи з містом. Заходив до театру, до концертного бюра. Усе придружене, пригноблене, сумне, безправне...

На третій день ми рушили назад... На знаменитому Озерному базарі продали дещо з білизни, купили трохи харчу, не квалітаси, прошили мостом через Дніпро, а на тім боці позализали в залізні піввагони з-під вугілля і вирушили на Донбас.

Дружина ще в Дніпропетровському не раз мені казала про свої побоювання. В перепустках у нас стояло, що дозволяється нам перехід до Харкова, а ми зібрались на Кавказ... Але я знав, що нам ніхто нових перепусток не дасть. Крім того, я доводив жінці, що поки будемо їхати через Донбас, німці не втримаються тут, бо

сумувати. І просто лускати насіння, вимостилиши вигідно надворі. Здавалось, що поїти своєю службою вдоволені.

(Закінчення стор. 4-й)

3 BIT

20, rue du Doyen,
Belgium

ПІДРУЧНИК ПРО АМЕРИКАНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
Чепурно видана, вийшла як випуск ч. 2 Бібліотеки

United Ukrainian American
Relief Committee
866 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.

Онага: Українська Америка-

Федович, Андрій Л. Ст.	Р. О. Во
Гуш, Андрій (підпис не- сий), Джон (підпис не- сий), Теодор П. по \$1:	ЗЛУЧ А
Свиг, О. Княжинська, Воло- дир Семеон, о. Микола Мо-	ДОНО

Коляка, уро.
Ракова, поз.
виїхав з Нім.
20506 Пет.
гра Владімі.
1890 р. у Бі.

ро Бульдіні — шва-
іра Реган, уродж.
лій Церкві.

866 N. 7th Street
Philadelphia 23 Pa

або теж до Відділів ЗУАД-Комітету.

Пасіка, Дм. Гумишук, Г. Сі-
ниця, П. Кушулінський.
Опага: Українська Американ-
ська Громада. Коляда" \$73.50

Свин, О. Княжинська, Володимир Семенович, Микола Мо-

ЕНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ
МЕРИКАНСЬКИЙ
МОГОВИЙ КОМІТЕТ
ФІЛАДЕЛФІЯ

ро Бульдін — шва-
іра Реган, уродж.

